

Alipour ve Hosseinzadgan / Türkiye

(6909/08, 12792/08 ve 28960/08)

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARI

Aşağıdaki metin kararın resmi olmayan özetidir.

Alipour dosyası

Veteriner olan Başvuru sahibi 1999 yılında İran'da bir veteriner kliniği açtı. Devletin dini gerekçelere dayanan kedi ve köpek beslemek hakkındaki suç duyurusunu takiben yetkililer başvuru sahibine kliniğini kapatması konusunda baskı yapmaya başladılar. Başvuru sahibi bu talimatı yerine getirmediğinden klinik yetkililer tarafından kapatıldı.

28 Kasım 2000 tarihinde başvuru sahibi Türkiye'ye geldi. Urumiye şehrinde bir veteriner kliniği açması sebebiyle Devlet yetkilileri tarafından rahatsız edildiği ve zulme uğradığı gerekçesiyle İran'dan kaçmak zorunda kaldığı iddiasında bulundu.

2004 yılında başvuru sahibinin iltica talebi BMMYK tarafından, ardından da İçişleri Bakanlığı tarafından reddedildi. Başvuru sahibinin Bakanlık kararına itirazı da reddedildi.

6 Kasım 2007'de başvuru sahibi İçişleri Bakanlığı'na yazdığı bir dilekçe ile Afyon'da İranlı bir mülteci ile evlenme niyetini ileri sürerek ikamet izni talep etti.

29 Kasım 2007'de Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı yabancılar, hudut ve iltica dairesi başkanı, Afyon polisine başvuru sahibinin tutuklanarak İran'a sınır dışı edilmesi talimatını verdi.

Belirtilmeyen bir tarihte BMMYK başvuru sahibinin dosyasını yeniden açtı. 17 Ocak 2008'de BMMYK Ankara ofisi başvuru sahibiyle bir mülakat gerçekleştirdi. 6 Şubat 2008'de başvuru sahibine BMMYK'nın yetkisi dahilinde mülteci statüsü verildi.

10 Şubat 2008 tarihinde başvuru sahibi ikamet ettiği şehir olan Afyon'da polis tarafından tutuklandı. Başvuru sahibi, polislerin ona İran'a sınır dışı edilmek üzere tutuklandığını söylediklerini iddia etmiştir. Dosyasının BMMYK tarafından değerlendirilmekte olduğunu polislere açıklamasına rağmen, Ağrı'ya götürüldü ve burada polisten kaçtı.

22 Şubat 2008 tarihinde AİHM İç Tüzüğü Kural 39 uyarınca bir geçici karar yayınlandı.

11 Mart 2008 tarihinde Afyon polis merkezine gelen başvuru sahibi, ardından Kırklareli'ndeki Yabancılar Kabul ve Barınma Merkezi'ne yerleştirildi.

13 Temmuz 2008'de başvuru sahibinin temsilcisi idari makamlara, başvuru sahibinin Kırklareli'ndeki Yabancılar Kabul ve Barınma Merkezi'nde tutulmasına ilişkin kararın kaldırılmasını talep eden bir dilekçe arz etti. Ardından davayı Ankara İdare Mahkemesi'ne taşıyarak başvuru sahibinin tesisten salıverilmesini talep etti.

20 Mart 2009'da Ankara İdare Mahkemesi başvuru sahibinin Kırklareli Yabancılar Kabul ve Barınma Merkezi'nde tutulmasına ilişkin kararın durdurulmasına ilişkin talebi reddetti. Mahkeme tarafından görülen dava henüz bir karara bağlanmamıştır.

24 Nisan 2009'da BMMYK'nın talebi üzerinde İsveç Hükümeti başvuru sahibini yerleştirilmek

üzere kabul etmiştir.

Hosseinzadgan dosyası

2002 yılında İran'da yaşamakta olan başvuru sahibi, bir erkekle olan ilişkisinden dolayı babası tarafından işkence gördü. 2004'de Türkiye'de sığınmacı olan başka bir adamla tanıştı. Kuzeni ile evlenmeye zorlanan başvuru sahibi, bu adam ile İran'dan kaçarak 28 Ağustos 2004 tarihinde Türkiye'ye geldi.

2004 Eylül ayında başvuru sahibi ve bu kişi Türkiye'de evlendiler. 2007 Kasım ayında başvuru sahibi uyuşturucu bağımlısı olan ve kendisini fuhşa zorlayan eşinden boşandı.

8 Şubat 2008 tarihinde başvuru sahibine BMMYK tarafından mülteci statüsü verildi.

14 Mart 2008'de başvuru sahibine geçici sığınma talebinin İçişleri Bakanlığı'nca reddedildiği bildirildi. Aynı gün Burdur Polis Müdürlüğü'ne bağlı polis yetkilileri tarafından tutuklandı.

Belirtilmeyen bir tarihte başvuru sahibi Mahkeme İç Tüzüğü Kural 39'u takiben Kırklareli Yabancılar Kabul ve Barınma Merkezi'ne yerleştirildi.

13 Temmuz 2008'de başvuru sahibinin temsilcisi Emniyet Genel Müdürlüğü'ne gönderdiği bir dilekçe ile başvuru sahibinin salıverilmesini talep etti.

Ankara İdare Mahkemesi'ne getirilen davada, başvuru sahibinin Kanada Büyükelçiliği ile mülakata gireceği belirtilerek kişinin salıverilmesi talep edildi.

6 Mart 2009'da Ankara İdare Mahkemesi başvuru sahibinin Kırklareli Yabancılar Kabul ve Barınma Merkezi'nde tutulmasına ilişkin kararı askıya aldı ve kişinin Kanada Konsolosluğu'ndaki mülakatının kolaylaştırılması amacıyla serbest bırakılması talimatını verdi. Mahkeme buna ilaveten başvuru sahibine Kanada'ya nakline dek ikamet izni verilmesini talim etti. Başvuru sahibi ardından Eskişehir'e gönderildi.

27 Temmuz 2009'da İçişleri Bakanlığı başvuru sahibinin Türkiye'den ayrılarak İsveç'e gitmesine izin verdi.

1 Haziran 2009'da başvuru sahiplerinin temsilcisi, ikinci başvuru sahibinin 12792/08 ve 2890/08 sayılı başvuru dosyalarına ait işlemleri sürdürmek istemediklerini Mahkemeye bildirdi. Temsilci, ikinci başvuru sahibinin İsveç Hükümeti'nden mülteci statüsü alması nedeniyle başvurularını geri çekmeye karar verdiğini belirtti.

Mahkeme, Sözleşme Madde 37 1(c) anlamı dahilinde, Raha Hosseinzadgan tarafından yapılan başvuruların incelenmesini sürdürmenin artık haklı sebeplere dayanmadığına hüküm getirdi. Mahkeme Raha Hosseinzadgan hakkındaki 12792/08 ve 28960/08 sayılı başvuruları, dosya listesinden çıkartma kararı aldı.

Karar - Alipour

1. Madde 3 ve Madde 13 (Sınır dışı edilme riski)

Mahkeme kararı gereğince:

Türkiye Hükümeti, başvuru sahibinin İran'a sınır dışı edilmesi hakkındaki Mahkeme geçici tedbirine uygun hareket etmiş ve sınır dışı işlemini durdurmuştur.

Başvuru sahibi serbest bırakılarak İsveç'e gitmesine izin verilmiştir.

4 Mart 2010 tarihinde başvuru sahibi Türkiye'den ayrılmış ve İsveç'e gitmiştir.

Bu koşullar altında, Mahkeme başvuru sahibinin Madde 34 anlamı dahilinde Sözleşme Madde 3 ve 13'ün ihlali nedeniyle mağdur olduğunu talep edemeyeceğini görüşündedir. Ayrıca başvurunun başvuru sahibine ait kısmının açıkça mesnetsiz olduğu ve Madde 35, 3 ve 4 bendi uyarınca reddedilmesi gerektiğine hüküm verilir.

2. Madde 5, 1 bendi

Başvuru sahibi Sözleşme Madde 5 uyarınca Kırklareli Merkezi'nde gözaltına alınmasının kanuna aykırı olduğunu ve gözaltına alma emirinin kendisine verilmediğini iddia etti.

Mahkeme, başvuru sahiplerinin Kırklareli Yabancılar Kabul ve Barınma Merkezi'ne yerleştirilmesinin özgürlükten mahrumiyet teşkil ettiğine dair Abdolkhani ve Karimnia – Türkiye davasındaki görüşlerini yineledi. Mahkeme, sınır dışı etmek amacıyla verilecek gözaltı talimatlarına ve gözaltı süresini uzatmaya ilişkin usulleri belirleyen ve bu gözaltı işlemlerine süre sınırı getiren açık yasal hükümler mevcut olmadığından, başvuru sahiplerinin özgürlükten mahkum kalmasının Sözleşme Madde 5 amacı bakımından 'yasalara uygun' olmadığı hükmüne varmıştır.

Sözleşme Madde 5'nin bendi ihlal edilmiştir.

3. Madde 3 (Kırklareli'ndeki koşullar ile ilgili)

Başvuru sahibinin gerekli tıbbi bakımı sağlanmadığı, dolayısıyla Kırklareli Merkezi'ndeki gözaltı koşullarının Madde 3'ün ihlaline yol açacağı yönündeki şikayeti bakımından Mahkeme başvuru sahibinin herhangi bir cilt rahatsızlığına ya da enfeksiyona sahip olduğu iddialarını destekleyecek herhangi bir delil sunmadığı görüşündedir. Ayrıca, Hükümet'in kişiye gerekli tıbbi yardımın sağlandığına dair bildirimine de itiraz etmemiştir. Bununla birlikte Mahkeme, 21 Nisan ve 11 Kasım 2008 tarihlerinde başvuru sahibinin Kırklareli Merkezi'nde tutulduğu esnada birtakım tıbbi muayenelerden geçtiğini ve sağlık sorunlarına uygun tıbbi tedavi gördüğünü de göz önünde bulundurur.

Mahkeme başvurunun açıkça asılsız olduğu ve Sözleşme Madde 35, 3 ve 4 bendi uyarınca reddedilmesi gerektiği hükmüne varır.

Kırklareli Merkezi'ndeki genel koşullar bakımından Mahkeme, Kırklareli Merkezi'ndeki fiziki durumun Sözleşme Madde 3'ün ihlaliyle sonuçlanacak derecede ağır olduğunun saptanmadığı görüşündedir.

Dolayısıyla, Kırklareli Merkezi'ndeki gözaltı koşullarına dayalı olarak Madde 3'ün ihlali söz konusu değildir.

Zarar, masraf ve giderler

Başvuru sahibi gayri maddi zararlar bakımından 30,000 Avro (EUR); Kırklareli Merkezi'nden salıverilmesini; yerel mahkemeler ve Mahkeme nezdinde ortaya çıkan giderler için 7,020 EUR talep etmiştir. Ankara Barosu ücret baremine atıfta bulunarak, yasal temsili için 6,520 EUR talep etmiştir. Ayrıca, çeviri, telefon ve faks giderleri için 500 EUR talep etmiştir.

İddia edilen gayri maddi zararlara istinaden başvuru sahibinin talebi hususunda Mahkeme, başvuru sahibinin yalnızca ihlal kararının alınması ile tazmin edilmesi mümkün olmayan gayri maddi zararlara maruz kalmış olduğunu düşünmektedir. İhlalin ciddiyetini göz önünde bulundurarak ve hakkaniyet gereğince, ilk başvuru sahibine 9,000 EUR ödeme yapılmasını öngörür.

Başvuru sahibinin gözaltından salıverilmesine ilişkin kararı hususunda Mahkeme, bildirilere müteakip başvuru sahibinin serbest bırakıldığını göz önünde bulundurur. Dolayısıyla, bu talebe ilişkin bir karar verilmesine gerek kalmadığı düşünülür.

Başvuru sahibinin masraf ve giderlere ilişkin talebi hususunda Mahkeme, içtihadı uyarınca, bir başvuru sahibinin masraf ve giderlerin fiilen ve ihtiyaç doğrultusunda ortaya çıktığı ve miktar bakımından makul olduğunun gösterilmesi koşuluyla bu masraf ve giderlerin kendisine

ödenmesine hak kazanacağını yineler. Mevcut dosyada başvuru sahibi talep ettiği giderlerin fiilen ortaya çıktığına dair delil sunmamıştır. Bu doğrultuda, Mahkeme bu hususta herhangi bir ödeme öngörmez.